

Nr 19.

Av herr **Ericson, Hans**, *angående staten för flottans officerskår m. m.*

I sin skrivelse nr 1 angav 1914 års senare riksdag å sid. 259 det vid samma riksdag för år 1919 beräknade personalbehovet för flottans officers- och underofficerskårer ävensom för sjömanskåren. Riksdagen hade tagit del av de föreliggande personalberäkningarna, men på grund av deras omfattning icke medhunnit någon detaljgranskning. Emellertid förutsatte riksdagen, heter det i samma skrivelse, att den erforderliga personalökningen vid flottan under perioden 1915—1919 komme att genomföras så, att flottans bemanning bleve fullt tillfredsställande.

Officerskårens ökning under åren 1915—1919 upptogs i förenämnda beräkning till 60 officerare, d. v. s. för varje år av femårsperioden ifråga en ökning av i medeltal 12 officerare; och godkände riksdagen för år 1915 en stat för officerskåren, som upptog en ökning från 1914 års stat av 12 officersbeställningar.

I skrivelse till kungl. marinförvaltningen den 12 november 1914 angående den ökning av stampersonalen enligt 1915 års stater, varom proposition ansågs böra avlåtas till 1915 års riksdag, utgick chefen för marinstaben från nyssnämnda av riksdagen godkända personalökning, vilken efter en jämn fördelning på de mellanliggande åren skulle giva det resultat, som framgår av en å sid. 16 av propositionen nr 1 år 1915, femte huvudtiteln, återgiven tablå; och hemställde chefen för marinstaben i enlighet härmed om ökning av officerskåren för år 1916 med 12 beställningar. Departementschefen, som ansåg att den av 1914 års riksdag såsom behöflig ansedda personalökningen borde, så vitt möjligt, av flera skäl jämnt fördelas på de olika åren ifråga, biträdde den föreslagna ökningen med 12 nya officersbeställningar, vilken stode i överensstämmelse med riksdagens beräkningar. Riksdagen godkände även den i enlighet härmed föreslagna staten för flottans officerskår år 1916.

Det är ju givetvis av stor vikt, att den sålunda utstakade planen så vitt möjligt följes och att icke rubbningar vidtagas, vilkas följder kunna bliva nog så betänkliga.

Emellertid har i det förslag till stat för flottans officerskår, som tillhör punkt (9) i bilagan till 1916 års statsverksproposition, femte huvudtiteln, en avvikelse från den för 1915 års riksdag framlagda planen skett därutinnan, att i stället för beräknade 12 nya officersbeställningar för år 1917 äskats endast 6. Att en dylik rubbning i planerna innebär väsentliga olägenheter, anhåller jag få i det följande påvisa.

Anledningen till att den uppgjorda planen icke blivit följd torde vara att söka däruti, att chefen för marinstaben förklarar sig anse, att, med hänsyn till möjligheten att hålla numerären fulltalig, för år 1917 endast borde upptagas en ökning i 1916 års stat med en kommandör och en kommandörkapten av 2:a graden. Kungl. marinförvaltningen har för sin del icke gjort något uttalande angående detta förslag, utan endast med sin underdåniga skrivelse den 2 november 1915 framlagt den stat, som skulle följa av ett godkännande av förslaget.

Här må genast framhållas, att det av marinstabschefen angivna skälet för att beträffande officerskåren föreslå ett frångående av den en gång uppgjorda organisationsplanen icke tillmätts samma värde vid bedömandet av frågan om ökning av staten för sjömanskåren. Ehuru icke någon mera bestämd förvisning finnes därom, att sjömanskårens stat skall kunna fyllas under år 1917, har likväl av organisatoriska hänsyn ävensom i ändamål att åstadkomma en jämn fördelning för åren 1915—1919 av de anslagsbelopp, som motsvara riksdagens beräkning av ökning i sjömanskårens stat, den en gång planlagda ökningen följts. Icke heller tillmättes av 1914 års senare riksdag det av chefen för marinstaben nu anförda skälet vitsord, exempelvis då staten för kustartilleriets officerskår bestämdes för år 1915.

Departementschefen yttrar nu till statsrådsprotokollet, hurusom han redan år 1914 påvisat att en betydande brist redan då förefanns i mobiliseringsbehovet av stampersonal och att en omedelbar ökning fordrades för att täcka den redan förefintliga bristen. Denna brist, yttrar departementschefen vidare, har, vad officerskåren beträffar, icke kunnat i erforderlig grad reduceras genom de hittills verkställda ökningarna av kåren, utan den har tvärtom under det senaste årets omfattande fartygsrustningar visat sig vara i hög grad kännbar. Ett antal viktiga befattningar hava under hela den tid, då flottan varit delvis mobiliserad, måst bestridas av personal i lägre tjänsteställning än den som enligt gällande mobiliseringsplaner avsetts för dessa befattningars innehavare.

I sin vidare motivering å sid. 29—30 av statsrådsprotokollet, femte huvudtiteln, understryker departementschefen särdeles kraftigt de stora olägenheter, den rådande officersbristen medför, och anför till sist att det i enstaka fall till och med inträffat, att fartyg av brist på lämpligt befäl måst avrustas.

Under sådana förhållanden är det naturligtvis av *yttersta vikt*, att *alla åtgärder, som kunna underlätta fyllandet av bristerna i officerskårens numerär, bliva vidtagna*. Detta innebär, att rekryteringen ordnas på ett tillfredsställande sätt, att befodringsutsikterna ställas så, att personalen finner sig böra kvarbliva i tjänst och att bristerna — i första hand beträffande de viktigare befattningarna — fyllas i den mån, kompetent personal finnes tillgänglig.

Det är uppenbart, att oförutsedda minskningar av det beräknade antalet beställningar på stat även skola vålla osäkerhet vid rekryteringen och bidra att försvåra densamma. Vid den under år 1915 gjorda antagningen av sjökadetter kunde det behöfliga antalet av 35 icke tillfullo uppnås. Det är sannolikt, att en avvikelse från planen skulle komma att i år ytterligare minska antalet sökande, varigenom fyllandet av bristen i officerskårens numerär kommer att ytterligare fördröjas.

Avvikelsen från planen innebär en betydande inskränkning av befodringsutsikterna och en fortsättning på den väg, som nödvändiggör att viktiga befattningar måste bestridas av personal i lägre tjänsteställning än den, som enligt mobiliseringsplanerna avsetts för befattningarnas innehavare.

Den inverkan, avvikelsen har på befodringarna, framgår av följande sammanställning:

Nya officersbeställningar för år 1917

	enligt planen.	enligt prop.	minskning.
Kommendör	1	1	—
Kommendörkapten av 2. gr.	1	1	—
Kaptener, 1:a klass	5	2	3
» 2:a »	3	1	2
Löjtnanter	1	1	—
Underlöjtnanter	1	—	1
Summa	12	6	6

medförande följande *befordringar* från lägre grad, nämligen:

	enligt planen.	enligt prop.	minskning.
till kommandör	1	1	—
» kommandörkapten, 2. gr.	2	2	—
» kapten, 1:a klass	7	4	3
» » 2:a »	10	5	5
» löjtnanter	11	6	5
	Summa 31	18	13

Det förhållandet, att fänriksgraden icke kan för år 1917 till fullo besättas, därest den engång uppgjorda planen följes, synes varken behöva eller, särskilt med hänsyn till riksdagens uttalande år 1914, böra föranleda avvikelse från nämnda plan beträffande övriga grader, där bristerna äro långt mera kännbara; så mycket mindre finnes anledning härtill, som någon svårighet att besätta dessa senare icke föreligger. Ett stort antal officerare har nämligen redan avsevärt överskridit de för befordran till kapten, respektive löjtnant, stadgade kompetensvillkoren. Genom att officerskårens stat under en del år tillfördes endast en obetydlig ökning, under det att från sjökrigsskolan hade utexaminerats stora årskurser, avsedda att täcka en beräknad större personalökning, har det förhållandet inträtt, att ej mindre än 22 löjtnanter och 27 underlöjtnanter, eller respektive 21 % och 52 % av ifrågavarande tjänstegrader för närvarande uppnått eller överskridit den för befordran till närmast högre tjänstegrad stadgade tjänsteåldern, utan att befordran kunnat för dem beredas. Till den 1 januari 1917 kunna dessa siffror beräknas hava ökat till omkring 30 löjtnanter och 35 underlöjtnanter.

En rubbning av planen skulle medföra nödvändigheten att om några år besluta om en betydande statökning. Då en sådan av budgethänsyn torde vara olämplig, synes även detta skäl tala för att den år 1914 beräknade ökningen allt fortfarande så vitt möjligt jämnt fördelas på de olika åren.

Då slutligen planen upptager endast en underlöjtnants-(fänriks-) beställning, och då löner för nya befattningar, som icke tillsättas, återgå till statsverket, synes skäl icke förefinnas att i något avseende frångå den för år 1917 beräknade ökningen av staten för flottans officerskår,

vilken omfattar tolv officersbeställningar enligt den fördelning mellan olika grader, som här ovan angivits.

Enligt verkställda beräkningar skulle kostnaden för avlöning enligt stat till officerskårens personal efter vidtagandet av denna ökning komma att uppgå till 817,960 kronor. Då den för kåren i statsverkspropositionen beräknade staten utvisar ett kostnadsbelopp av 802,240 kronor, skulle alltså uppkomma en ökning i statens belopp med 15,720 kronor. Härjämte skulle erfordras en ökning av »inkvarteringsbidrag för officerare och underofficerare, förslagsvis» med 2,600 kronor och av »dagavlöning till officerare och underofficerare, förslagsvis» med 8,395 kronor, eller tillsammans en ökning med 26,715 kronor, varav 95 % eller avrundat 25,380 kronor utgör den slutliga ökningen av i propositionen upptagna anslagstitel »Avlöning för flottans kårer och stater år 1917», vilket anslag sålunda skulle bli 5,969,036 kronor. Då anslaget i 1916 års riksstat är uppfört med 5,801,250 kronor, skulle alltså ökningen komma att uppgå till 167,786 kronor i stället för i propositionen äskade 142,406 kronor.

De ändringar av staterna under anslagstiteln »Avlöning för flottans kårer och stater år 1917», som föranledas av ett bifall till min nedan angivna framställning, får jag värdsamt hemställa, måtte genom vederbörande utskotts försorg verkställas.

På grund av det ovan anförda hemställes värdsamt, att riksdagen måtte

dels besluta att staten för flottans officerskår för år 1917 skall upptaga

4	flaggmän,
9	kommendörer,
20	kommendörkaptener av 1:a graden,
21	» av 2:a graden,
78	kaptener av 1:a klassen,
39	» av 2:a klassen,
106	löjtnanter,
53	underlöjtnanter (fänrikar).
<hr/>	
330	

dels öka det i Kungl. Maj:ts proposition nr 1 under femte huvudtiteln, punkt (9) för år 1917 äskade

förslagsanslaget till avlöning för flottans kårer och stater,
i propositionen upptaget till kronor 5,943,656: —
med » 25,380: —
till kronor 5,969,036: —

Stockholm den 25 januari 1916.

Hans Ericson.

I motionens syfte instämmer

H. Wrangel.
